ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 1ης Μαρτίου 2012*

«Προστασία των καταναλωτών — Σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος — Οδηγία 85/577/ΕΟΚ — Πεδίο εφαρμογής — Δεν εμπίπτει — Σύμβαση ασφάλισης που συνδέεται με επενδυτικά κεφάλαια (τύπου unit linked)»

Στην υπόθεση C-166/11,

με αντικείμενο αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Audiencia Provincial de Oviedo (Ισπανία) με απόφαση της 24ης Μαρτίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 5 Απριλίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

Ángel Lorenzo González Alonso

κατά

Nationale Nederlanden Vida Cia De Seguros y Reaseguros SAE,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Safjan, πρόεδρο τμήματος, E. Levits και M. Berger (εισηγήτρια), δικαστές,

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τον D. O'Hagan,

— η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον J. Baquero Cruz,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1985, για την προστασία των καταναλωτών κατά τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος (ΕΕ L 372, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, του Á. L. González Alonso και, αφετέρου, της Nationale Nederlanden Vida Cia de Seguros y Reaseguros SAE (στο εξής: Nationale Nederlanden) κατόπιν προσφυγής που άσκησε ο πρώτος με αντικείμενο την καταγγελία ασφαλιστικής σύμβασης του τύπου «unit linked» (σύμβασης ασφάλισης συνδεόμενης με επενδυτικά κεφάλαια) καθώς και την επιστροφή των ασφαλίστρων που κατέβαλε ο Á. L. González Alonso δυνάμει της εν λόγω σύμβασης.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 85/577 έχει ως εξής:

«Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις:

[…]

δ) ασφαλιστικές συμβάσεις».

4 Το άρθρο 2 της οδηγίας 2002/83/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Νοεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφάλιση ζωής (ΕΕ L 345, σ. 1, στο εξής: οδηγία για την ασφάλιση ζωής), το οποίο φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», έχει ως εξής:

«Η παρούσα οδηγία αφορά την ανάληψη και την άσκηση των κατωτέρω μη μισθωτών δραστηριοτήτων πρωτασφαλίσεως […]:

1) Των ακολούθων ασφαλίσεων, εφόσον απορρέουν από μια σύμβαση:

α) του κλάδου "ζωής", δηλαδή αυτού που περιλαμβάνει ιδίως την ασφάλιση "επιβιώσεως", την ασφάλιση θανάτου […]··

β) της ασφάλισης προσόδου·

[…]

[…]».

5 Το άρθρο 35 της οδηγίας 2002/83, που τιτλοφορείται «Χρόνος καταγγελίας», προβλέπει τα κατωτέρω:

«1. Κάθε κράτος μέλος ορίζει ότι ο αντισυμβαλλόμενος μιας σύμβασης ατομικής ασφάλισης ζωής διαθέτει προθεσμία υπαναχώρησης μεταξύ 14 και 30 ημερών από τη στιγμή που πληροφορήθηκε τη σύναψη της σύμβασης.

Η κοινοποίηση υπαναχώρησης του αντισυμβαλλομένου συνεπάγεται την εφεξής απαλλαγή του από όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση αυτή.

Οι λοιπές έννομες συνέπειες και οι όροι της υπαναχώρησης ρυθμίζονται σύμφωνα με το δίκαιο που διέπει τη σύμβαση, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 32, ιδίως όσον αφορά τον προσδιορισμό του τρόπου με τον οποίο ο αντισυμβαλλόμενος πληροφορείται τη σύναψη της σύμβασης.

[…]»

6 Το άρθρο 36 της ίδιας οδηγίας, που τιτλοφορείται «Πληροφόρηση των αντισυμβαλλομένων», έχει ως εξής:

«1. Πριν συναφθεί η ασφαλιστική σύμβαση, πρέπει να ανακοινώνονται στον αντισυμβαλλόμενο τουλάχιστον οι πληροφορίες που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙΙ, σημείο Α.

[…]

4. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου και του παραρτήματος ΙΙΙ θεσπίζονται από το κράτος μέλος της υποχρέωσης.»

7 Το παράρτημα Ι, σημείο ΙΙΙ, της οδηγίας για την ασφάλιση ζωής συγκαταλέγει στους «κλάδους» της πρωτασφάλισης που εμπίπτουν στην εν λόγω οδηγία τις «ασφαλίσεις που αναφέρονται στο άρθρο 2, σημείο 1, στοιχεία α′ και β′, που συνδέονται με επενδυτικά κεφάλαια».

8 Κατά το σημείο Α, στοιχείο α.13, του παραρτήματος ΙΙΙ της οδηγίας αυτής, ο «τρόπος άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης» πρέπει να γνωστοποιείται στον αντισυμβαλλόμενο πριν από τη σύναψη της σύμβασης.

9 Το άρθρο 1 της πρώτης οδηγίας 79/267/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 1979, περί συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη της δραστηριότητος της πρωτασφαλίσεως ζωής και την άσκηση αυτής (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/002, σ. 57), προβλέπει τα ακόλουθα:

«Η παρούσα οδηγία αφορά την ανάληψη και την άσκηση των κατωτέρω μη μισθωτών δραστηριοτήτων πρωτασφαλίσεως […]:

1. Των ακολούθων ασφαλίσεων, εφ' όσον απορρέουν από μία σύμβαση:

α) [του κλάδου] "ζωής" […]».

10 Το σημείο ΙΙΙ του παραρτήματος της οδηγίας αυτής συγκαταλέγει στους κλάδους της ασφάλισης ζωής, τις «ασφαλίσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1, σημείο 1, [στοιχείο α′], που συνδέονται με επενδυτικά κεφάλαια».

Το εθνικό δίκαιο

11 Η οδηγία 85/577 μεταφέρθηκε στο ισπανικό δίκαιο με τον νόμο 26/1991, της 21ης Νοεμβρίου 1991, σχετικά με τις συμβάσεις που συνάπτονται εκτός εμπορικού καταστήματος (*BOE*) αριθ. 283, της 26ης Νοεμβρίου 1991). Ο νόμος 26/1991, που ίσχυσε μέχρι την 1η Δεκεμβρίου 2007, έχει εφαρμογή στα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης.

12 Κατά το άρθρο του 2, παράγραφος 1, σημείο 3, ο νόμος 26/1991 δεν εφαρμόζεται στις «συμβάσεις ασφάλισης».

13 Το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου 26/1991 ορίζει τα εξής:

«1. Οι [...] συμβάσεις ή οι προτάσεις για τη σύναψη σύμβασης συντάσσονται γραπτώς, εις διπλούν, συνοδεύονται από έγγραφο υπαναχώρησης και φέρουν ιδιόχειρη μνεία της ημερομηνίας καθώς και την υπογραφή του καταναλωτή.

Στο έγγραφο της σύμβασης [...] περιλαμβάνεται σαφής και ακριβής μνεία του δικαιώματος του αντισυμβαλλόμενου να ανακαλέσει τη συγκατάθεσή του καθώς και των προϋποθέσεων και των συνεπειών ασκήσεως του δικαιώματος αυτού.

14 Το άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, του νόμου 26/1991 ορίζει ότι «η σύμβαση που συνάπτεται ή η πρόταση για τη σύναψη σύμβασης που υποβάλλεται κατά παράβαση των όρων του προηγούμενου άρθρου μπορεί να κηρυχθεί άκυρη με την άσκηση της σχετικής αγωγής από τον καταναλωτή».

Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς και το προδικαστικό ερώτημα

15 Από την αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι, τον Ιούλιο του 2007, ένας υπάλληλος της εταιρίας Nationale Nederlanden επισκέφθηκε τον Á. L. González Alonso στον χώρο εργασίας του για να του προτείνει ένα χρηματοοικονομικό προϊόν. Ο εν λόγω υπάλληλος του εξήγησε ότι το οικείο προϊόν συνίστατο σε τοκοφόρο λογαριασμό υψηλής απόδοσης, ο οποίος παρείχε στον καταθέτη τη δυνατότητα να αναλάβει το επενδεδυμένο κεφάλαιό του ανά πάσα στιγμή.

16 Το αιτούν δικαστήριο διευκρίνισε ότι ο Á. L. González Alonso αποδέχθηκε την πρόταση και υπέγραψε μια σειρά από έγγραφα, μεταξύ των οποίων ένα ασφαλιστήριο συμβόλαιο αποκαλούμενο «Segur Fondo Dinámico», ένα ερωτηματολόγιο ασφαλίσεως με τα στοιχεία του υπογράφοντος και την κατάσταση της υγείας του, καθώς και μια πάγια εντολή προς την τράπεζά του για την καταβολή των ασφαλίστρων. Μετά την υπογραφή των εγγράφων αυτών, άρχισαν να καταβάλλονται στη Nationale Nederlanden οι διαδοχικές δόσεις του ασφαλίστρου από τον τραπεζικό λογαριασμό του Á. L. González Alonso, η εταιρία δε αυτή εισέπραξε για το διάστημα από 3 Σεπτεμβρίου 2007 μέχρι 30 Μαΐου 2008 συνολικό ποσό ανερχόμενο στα 3 083,30 ευρώ.

17 Τον Ιούλιο του 2008, ο Á. L. González Alonso ενημέρωσε την αντισυμβαλλόμενη εταιρία ότι επιθυμεί να αναλάβει το συνολικό ποσό των δόσεων που είχε καταβάλει. Η Nationale Nederlanden αρνήθηκε να του επιστρέψει το εν λόγω ποσό. Κατόπιν της αρνήσεως αυτής, ο Á. L. González Alonso άσκησε ενώπιον των δικαστηρίων του Oviedo την αγωγή του άρθρου 4 του νόμου 26/1991 της 21ης Νοεμβρίου 1991, ζητώντας την ακύρωση της σύμβασης και την επιστροφή του ποσού των καταβληθέντων ασφαλίστρων.

18 Το Audiencia Provincial de Oviedo, επιληφθέν της υποθέσεως κατ' έφεση, έκρινε ότι το έγγραφο «Segur Fondo Dinámico» που υπέγραψε ο Á. L. González Alonso αποτελείται από ένα ασφαλιστήριο ζωής στο οποίο ως δικαιούχοι ορίζονται, κατόπιν επιλογής του ασφαλιζομένου, ο ίδιος ο ασφαλιζόμενος και τα τέκνα του, τούτο δε για ελάχιστο ασφαλιζόμενο κεφάλαιο ύψους 3 000 ευρώ σε περίπτωση θανάτου. Στη συνέχεια όμως, προστέθηκαν στη σύμβαση άλλου είδους παροχές, οι οποίες αλλοιώνουν τα χαρακτηριστικά που προσιδιάζουν στις συμβάσεις ασφάλισης ζωής και τη μετατρέπουν σε μεικτή σύμβαση. Συγκεκριμένα, οι καθαυτό ασφαλιστικές παροχές αναμείχθηκαν με παροχές που αντιστοιχούν σε αυθεντικό προϊόν χρηματοπιστωτικής επένδυσης.

19 Το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσε ότι οι δόσεις των ασφαλίστρων που κατέβαλλε μηνιαίως ο ασφαλιζόμενος προορίζονταν για χρηματοπιστωτική επένδυση στο πλαίσιο της οποίας ο πελάτης μπορεί να επιλέξει την κατανομή των επενδυόμενων κεφαλαίων αναλόγως του χαρτοφυλακίου που του προτείνεται. Εν προκειμένω, κατ' επιλογή του Á. L. González Alonso, ποσοστό 30 % των

καταβαλλόμενων ασφαλίστρων προοριζόταν για επενδύσεις σε εσωτερικό αμοιβαίο κεφάλαιο το οποίο διαχειριζόταν η ίδια η Nationale Nederlanden, ενώ ποσοστό 60 % επενδυόταν σε τοποθετήσεις με μεταβλητή απόδοση και ποσοστό 10 % σε τοποθετήσεις με σταθερή απόδοση.

20 Το αιτούν δικαστήριο καταλήγει ότι ο Á. L. González Alonso συνήψε στην πραγματικότητα σύμβαση ασφάλισης συνδεόμενης με επενδυτικά κεφάλαια (τύπου unit linked, στο εξής: σύμβαση unit linked), η οποία χαρακτηρίζεται από το στοιχείο ότι η ασφαλιστική εταιρία φέρει μόνον τον αναλογιστικό κίνδυνο της επένδυσης, ενώ ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος μετακυλίεται στον ίδιο τον ασφαλιζόμενο. Ο ασφαλιζόμενος αναλαμβάνει τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο με αντάλλαγμα ορισμένα φορολογικά πλεονεκτήματα.

21 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το αιτούν δικαστήριο, παρά το γεγονός ότι τόσο το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 85/577 όσο και το άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 3, του νόμου 26/1991 εξαιρούν τις ασφαλιστικές συμβάσεις από το αντίστοιχο πεδίο εφαρμογής τους, διατηρεί αμφιβολίες ως προς το ενδεχόμενο η επίμαχη στην κύρια δίκη σύμβαση να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας. Συγκεκριμένα, κατά το Audiencia Provincial de Oviedo, μια τέτοια ερμηνεία θα μπορούσε να δικαιολογηθεί υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου, το οποίο έχει υπογραμμίσει επανειλημμένως ότι οι εξαιρέσεις του άρθρου 3 της οδηγίας 85/577 πρέπει να ερμηνεύονται στενά.

22 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, σε περίπτωση που γίνει δεκτό ότι ένα χρηματοοικονομικό προϊόν το οποίο θεωρείται ότι αποτελεί τμήμα συμβάσεως unit linked μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ, θα έχουν εφαρμογή σε αυτό οι τυπικές προϋποθέσεις των άρθρων 3 και 4 του νόμου 26/1991 και, ως εκ τούτου, θα είναι δυνατή η κήρυξη της ακυρότητας της σύμβασης που υπέγραψε ο εκκαλών της κύριας δίκης.

23 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Audiencia Provincial de Oviedo αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 85/577 [...] να ερμηνεύεται στενά, υπό την έννοια ότι δεν περιλαμβάνει τις συμβάσεις που συνάπτονται εκτός εμπορικού καταστήματος με τις οποίες προσφέρεται ασφάλιση ζωής έναντι καταβολής μηνιαίου ασφαλίστρου, το οποίο επενδύεται, σε διάφορες αναλογίες, σε τοποθετήσεις με σταθερή απόδοση, σε τοποθετήσεις με μεταβλητή απόδοση και σε προϊόντα χρηματοοικονομικής επένδυσης της οικείας εταιρίας;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

24 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν μια σύμβαση συναφθείσα εκτός εμπορικού καταστήματος η οποία προσφέρει ασφάλιση ζωής αντί μηνιαίας καταβολής ασφαλίστρου προοριζόμενου να επενδυθεί, σε διάφορες αναλογίες, σε τοποθετήσεις με σταθερή απόδοση, σε τοποθετήσεις με μεταβλητή απόδοση και σε προϊόντα χρηματοοικονομικής επένδυσης της αντισυμβαλλόμενης εταιρίας, εμπίπτει ή όχι στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/577, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας αυτής.

25 Συναφώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι η οδηγία 85/577 δεν περιέχει ορισμό της έννοιας «ασφαλιστική σύμβαση». Επιπλέον, για τον ορισμό αυτό, η εν λόγω οδηγία δεν παραπέμπει ρητώς ούτε και στο δίκαιο των κρατών μελών. Επομένως, όπως απορρέει και από τις απαιτήσεις τόσο της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και της αρχής της ισότητας, το περιεχόμενο του όρου «ασφαλιστήριο συμβόλαιο» πρέπει να αναζητηθεί λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η οδηγία αυτή, ενώ η ερμηνεία του πρέπει να είναι αυτοτελής και ομοιόμορφη σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 14ης Ιανουαρίου 1982, 64/81, Corman, Συλλογή 1982, σ. 13, σκέψη 8, καθώς και της 6ης Μαρτίου 2008, C-98/07, Nordania Finans και BG Factoring, Συλλογή 2008, σ. I-1281, σκέψη 17).

26 Δεύτερον, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία, οι παρεκκλίσεις από τους κανόνες δικαίου της Ένωσης που αποσκοπούν στην προστασία των καταναλωτών πρέπει να ερμηνεύονται στενά (βλ, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Δεκεμβρίου 2001, C-481/99, Heininger, Συλλογή 2001, σ. I-9945, σκέψη 31, και της 15ης Απριλίου 2010, C-215/08, E. Friz, Συλλογή 2010, σ. I-2947, σκέψη 32).

27 Εντούτοις, όπως έχει διευκρινίσει το Δικαστήριο, η προστασία των καταναλωτών την οποία επιδιώκει η οδηγία 85/577 δεν είναι απόλυτη, υποκείμενη σε ορισμένους περιορισμούς (βλ. αποφάσεις της 10ης Απριλίου 2008, C-412/06, Hamilton, Συλλογή 2008, σ. I-2383, σκέψεις 39 και 40, καθώς και προπαρατεθείσα E. Friz, σκέψη 44). Οι εξαιρέσεις του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 85/577 συνιστούν τέτοιους περιορισμούς. Η υπέρμετρα στενή ερμηνεία των περιορισμών αυτών θα είχε ως αποτέλεσμα να τους στερήσει την πρακτική τους αποτελεσματικότητα και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

28 Πάντως, η επίμαχη στην κύρια δίκη σύμβαση προβλέπει την παροχή ασφάλισης ζωής υπό τη στενή έννοια του όρου. Επομένως, ο χαρακτηρισμός της σύμβασης αυτής ως ασφαλιστικής σύμβασης κατά την έννοια της οδηγίας 85/577 δεν φαίνεται εκ πρώτης όψεως εσφαλμένος. Συγκεκριμένα, μολονότι η επίμαχη στην κύρια δίκη σύμβαση προσφέρει ασφάλιση ζωής αντί μηνιαίας καταβολής ασφαλίστρου προοριζόμενου να επενδυθεί σε τοποθετήσεις με σταθερή απόδοση, σε τοποθετήσεις με μεταβλητή απόδοση και σε προϊόντα χρηματοοικονομικής επένδυσης τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο των οποίων φέρει ο ασφαλιζόμενος, εντούτοις, τέτοιοι συμβατικοί όροι δεν πρέπει να θεωρηθούν ασυνήθεις.

29 Αντιθέτως, οι συμβάσεις «unit linked», ή συμβάσεις που συνδέονται με επενδυτικά κεφάλαια, ή συμβάσεις που εξαρτώνται από την απόδοση επενδυόμενου κεφαλαίου, όπως αυτή που συνήψε ο Á. L. González Alonso, είναι συνήθεις στο ασφαλιστικό δίκαιο. Ως εκ τούτου, ο νομοθέτης της Ένωσης εκτίμησε ότι αυτό το είδος σύμβασης εμπίπτει σε κλάδο της ασφάλισης ζωής, όπως προκύπτει ρητώς από το παράρτημα I, σημείο III, της οδηγίας για την ασφάλιση ζωής, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, σημείο 1, στοιχείο α', της ίδιας οδηγίας.

30 Επιπλέον, ακόμα και πριν την έναρξη ισχύος της οδηγίας 85/577, οι συνδεόμενες με επενδυτικά κεφάλαια ασφαλίσεις θεωρούνταν ήδη, βάσει του άρθρου 1, σημείο 1, στοιχείο α', της πρώτης οδηγίας 79/267 καθώς και του σημείου III του παραρτήματος της τελευταίας αυτής οδηγίας, ότι εμπίπτουν σε κλάδο της ασφάλισης ζωής. Ωστόσο, ο νομοθέτης της Ένωσης, εκδίδοντας την οδηγία 85/577, δεν περιόρισε την έννοια της «ασφαλιστικής σύμβασης» αυτής κατά τρόπο ώστε να μην εμπίπτουν σε αυτή οι ασφαλίσεις που συνδέονται με επενδυτικά κεφάλαια.

31 Υπό τις συνθήκες αυτές, και ελλείψει διατάξεων διαφορετικού περιεχομένου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο νομοθέτης της Ένωσης, όταν εξέδωσε την οδηγία 85/577 με την οποία εξαίρεσε από το πεδίο εφαρμογής της τις ασφαλιστικές συμβάσεις στο σύνολό τους, θεώρησε ότι στην έννοια των ασφαλιστικών συμβάσεων εμπίπτουν και οι συμβάσεις ασφάλισης που συνδέονται με επενδυτικά κεφάλαια.

32 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι οι συμβάσεις αυτές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής.

33 Άλλωστε, η ερμηνεία αυτή του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας 85/577 δεν αποκλείει εκ προοιμίου τη δυνατότητα των καταναλωτών να υπαναχωρήσουν, υπό ορισμένες περιστάσεις, από ασφαλιστική σύμβαση. Συγκεκριμένα, το άρθρο 35, παράγραφος 1, της οδηγίας για την ασφάλιση ζωής, σε συνδυασμό με το άρθρο 36 καθώς και με το σημείο Α, στοιχείο α.13, του παραρτήματος III της οδηγίας αυτής, προβλέπει δικαίωμα υπαναχώρησης του αντισυμβαλλόμενου από την ασφαλιστική σύμβαση. Εντούτοις, μόνο στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξακριβώσει αν στη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί συντρέχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης.

34 Κατόπιν των προεκτεθέντων, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο υποβληθέν ερώτημα είναι ότι οι συμβάσεις που συνάπτονται εκτός εμπορικού καταστήματος με τις οποίες προσφέρεται ασφάλιση ζωής έναντι καταβολής μηνιαίου ασφαλίστρου, το οποίο επενδύεται, σε διάφορες αναλογίες, σε τοποθετήσεις με σταθερή απόδοση, σε τοποθετήσεις με μεταβλητή απόδοση και σε προϊόντα χρηματοοικονομικής επένδυσης της οικείας εταιρίας δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/577, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας αυτής.

Επί των δικαστικών εξόδων

35 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Οι συμβάσεις που συνάπτονται εκτός εμπορικού καταστήματος με τις οποίες προσφέρεται ασφάλιση ζωής έναντι καταβολής μηνιαίου ασφαλίστρου το οποίο επενδύεται, σε διάφορες αναλογίες, σε τοποθετήσεις με σταθερή απόδοση, σε τοποθετήσεις με μεταβλητή απόδοση και σε προϊόντα χρηματοοικονομικής επένδυσης της οικείας εταιρίας δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1985, για την προστασία των καταναλωτών κατά τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο δ', της οδηγίας αυτής.

(υπογραφές)